

- Vi kjempet mot kommunisme

Aleksis Arvids Kad

4/5-90

100955

Fleire tusen nordmenn meldte seg til fronttjeneste på tysk side under krigen. Bildet er fra Leningrad i 1943.

- Jeg meldte meg til fronttjeneste av to grunner. Først og fremst var jeg innbitt motstander av kommunismen. Dessuten ville jeg vise tyskerne at en norsk hær hadde livets rett. Mange nordmenn dro til Østfronten i likhet med meg. Svært få, om noen, gjorde dette for å slåss for Hitler.

Knut Baardseth (67) var 17 år gammel da verdenskrigen kom til Norge i 1940. Han hadde vært medlem av Nasjonal Samlings ungdomsorganisasjon siden 1938. I november 1942 meldte han seg til Den Norske Legion og var mer eller mindre sammenhengende ved frontene til han i april 1945 ble tatt til fange ved Hannover. Hjemme i Norge ventet en dom på fire års tvangsarbeid og tap av statsborgerlige rettigheter i ti år.

INN I N.S.

- Far var medlem av N.S. fra starten. Jeg gled på en måte inn i organisasjonen etter hvert som jeg vokste til. Nasjonal Samling var enkelte steder svært utbredt og der jeg bodde, var det et par hundre medlemmer.

9. april var jeg på vei til et medlemsmøte i partiet. Underveis ble jeg stanset av en kjøpmann som fortalte at Qutsling hadde holdt tale i radioen og erklært at Nasjonal Samling nå hadde dannet regjering. Det kom nokså overraskende på meg og sikkert også de fleste andre NS-medlemmer. Vi hadde tillit til Qutsling, men som statsminister hadde vi litt vanskelig for å se ham.

TIL TYSKLAND

- Jeg fortsatte som medlem av N.S. etter den tyske okkupasjonen. I 1941 kom jeg til Tyskland som et ledd i utveksling av bondeungdom. - I november 1942 meldte jeg meg til Den norske legion. Krigen mellom Tyskland og Russland hadde da pågått i over ett år og jeg ville bekjempe kommunismen gjennom å delta i en norsk legion på Østfronten. Vi som meldte oss lå først i en treningsleir ved Holmestrand, deretter kom vi til Tyskland og videre til Lettland. Jeg ble overført til Pansergrenaderregiment Norge og sendt til Graz i Østerrike. Derfra kom jeg til Jugoslavia.

Her fikk jeg betenelse i et bein. Jeg lå tilsengs da lokalbefolkningen mottok nyheten om at Italia hadde kapitulert. Det var en merkelig dag. Jugoslavene feiret Italias kapitulasjon med flagg og musikk og jubel. Ingen prøvde å hindre dem i det. Kanskje var forklaringen at Italia ikke ble ansett som Tysklands sterkeste partner i kampen mot de allierte.

PERMISJON

- På grunn av betenelse fikk jeg permisjon hjem til Norge. For meg var det et lykketreff. Regimentet ble nemlig i mellomtiden forflyttet til Leningrad og mange falt under et voldsomt russisk motangrep 17. januar 1943. Jeg ble ettersendt til Leningrad da jeg ble frisk og traff igjen regimentet ved Narva. Her slo vi i flere måneder, men i september kom et nytt stort angrep og vi måtte slå oss ut og trekke oss tilbake. Fra nå av ble det retrett etter retrett gjennom Tallin, Riga og Kurland. Til slutt ble vi skipet ut fra Baltikum og havnet i Stettin. Her ble jeg såret og havnet på lasarett i Hannover.

FANGE

- Det var også ved Hannover jeg til slutt ble tatt til fange av amerikanske styrker. Datoen husker jeg godt, det var 9. april 1945. Den siste krigstiden var i grunnen bare tull. Alle forsto vi at det ikke hadde noen som helst hensikt å kjempe videre.

Den første fasen av fangenskapet var svært så gemyttelig. Amerikanerne rensket oss riktignok for klokker, ringer og verdisaker. Våpen derimot var det ikke så farlig med. Jeg for min del hadde både en håndgranat og en del ammunisjon på meg i flere dager etter overgivelsen.

Vi fanger ble i begynnelsen transportert fra den ene oppsamlingsleiren etter den andre. Til slutt var vi flere nordmenn og vi ble sendt med båt til Oslo.

FIRE ÅRS FENGSEL

- Jeg fikk etter hvert min dom. Den lød på fire års tvangsarbeid og tap av statsborgerlige rettigheter i ti år. Det innebar blant annet tap av stemmerett. Jeg slapp ut på prøve sommeren 1948. I begynnelsen av 1950-årene, da vi

Knut Baardseth ble dømt til fire års fengsel og ti års rettighetstap for sitt medlemskap i NS og for å ha kjempet på Østfronten.

bodde i Rælingen, var det valg. Folk gikk på dørene bortover og oppfordret alle til å stemme. - Jeg har ikke stemmerett, sa jeg, som sant var. Det ble kontrollert omgående og det viste seg at jeg sto i manntallet sammen med alle andre. Jeg stemte nå ikke likevel.

NORMALE FORHOLD

- Var det vanskelig å gå tilbake til normale forhold etter løslatelsen fra fengselet?

- For mange landssvikdomte var nok det svært problematisk. Jeg, som hadde et gårdsbruk å falle tilbake på, var blant de heldige. Jeg var en periode gårdsbestyrer i Rælingen og ble reisende for Bjølsen Valsemølle før jeg overtok bondegården etter far i Stange.

- Føler du deg som landssvikter i dag?

- Nei, jeg gjør egentlig ikke det. Det var ikke landssvik det vi gjorde. Men det er alltid seierherrene som dømmer og som skriver historiebøkene. Jeg håper at det offisielle synet på oss frontkjemper og NS-medlemmer vi endre seg etter som krigen nå kommer mer og mer på avstand, sier Knut Baardseth.

KNUT A. NADHEIM.